

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput LIV. Describitur sacrilegium, explicanturque pertinentia ad illud.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

penitentiam sabire si renuat, Ecclesie interdican-
tur ingressu, & in obitu Ecclesiastica careat se-
pulturâ.

433 Denique in veteri Pœnitentiâ Romano,
ille qui per capillum Dei, aut caput ejus jura-
verit, aut alia blasphemia verba protulerit, si
semel inconsideratè ex præcipiti lingua motu id
fecerit, septem dies penitentia in pane & aqua;
si secundo, vel tertio increpatus id fecerit, dies
quindecim in pane & aqua penitere jubetur.

434 Quicumque verò blasphemantem audierint,
eum verbis acriter oburgare teneantur (ait Leo
X. cum Lateranensii Concilio) si citra pericu-
lum suum id fieri posse contingeret, eumque de-
ferre vel notificare apud Judicem Ecclesiasti-
cum, seu secularem, intra triduum debeant.
Quod si plures dictum blasphemantem simul au-
dierint, singuli eum accusare teneantur, nisi
fortè omnes convenerint, ut unus pro cunctis
tali fungatur officio. Quod & varia Concilia
Provincialia sanxerunt.

435 Quòd si seculares Judices contra tales blas-
phemia convictos non animadvertierint, eosque
justis pœnis non affecerint, quantum in eis fue-
rit, quasi eidem sceleri obnoxii, eidem quoque
pœnis subiciantur. Leo X. ibidem, decem ip-
sibus annos indulgentia concedens pro qualibet
vice, quâ ritè isto officio functi fuerint.

436 Pius verò Papa can. siguis 22. q. 1. Siquis
per capillum Dei, vel caput juraverit, vel alio
modo blasphemiam contra Deum usus fuerit,
si in Ecclesiastico ordine est, deponatur; si Lai-
cus, anathematizetur. . . . Siquis autem talem
hominem non manifestaverit, non est dubium
quin divinâ condemnatione obnoxietur. Sed si
Episcopus ista emendare neglexerit, acerrimè
corripatur.

CAPUT LIV.

Describitur sacrilegium, explicanturque peri-
nentia ad illud.

437 **S**acrilegium definitur solet, violatio seu in-
digna tractatio rei sacra, id est ad Dei cul-
tum specialiter consecrata; cujus proinde vio-
latio seu injuria redundat in Deum: quia, ut
S. Thomas ait q. 99. a. 1. omne illud quod
ad irreverentiam rerum sacrarum pertinet, ad
injuriam Dei pertinet. Secundum diversam verò
rationem sanctitatis rerum sacrarum, quibus ir-
reverentia exhibetur, necesse est quòd sacrilegii
species distinguantur (ait art. 3.) Tanto enim
sacrilegium est gravius, quanto res sacra, in
quam peccatur, majorem obtinet sanctitatem.
Attribuitur autem sanctitas & personis sacris, id
est divino cultui dedicatis, & locis sacris, & rebus
quibusdam aliis sacris. Sanctitas autem loci or-
dinatur ad sanctitatem hominis, qui in loco sa-
cro cultum Deo exhibet. Dicitur enim Machab.
5. „ Non propter locum gentem, sed prop-
ter gentem locum Deus elegit. „ Et ideo gra-
vius peccatum est sacrilegium, quo peccatur con-
tra personam sacram, quam quo peccatur con-
tra locum sacrum. Sunt tamen in utraque sacri-
legii specie diversi gradus, secundum differen-
Tou. II.

tiam personarum, & locorum sacrorum.

Similiter etiam & tertia species sacrilegii, qua
circa res al. as sacras committitur, diversos ha-
bet gradus, secundum differentiam rerum sa-
crarum; inter quas summum locum obtinent ip-
sa Sacramenta, quibus homo sanctificatur, quo-
rum præcipuum est Eucharistia Sacramentum.
Et idò sacrilegium quod contra hoc Sacramen-
tum committitur, gravissimum est inter omnia,
&c.

Sacrilegium itaque aliud est ratione perso-
nae facta violata. Aliud ratione loci sacri. Ali-
ud ratione rei sacrae a personis & locis sacris
distincta, ut Sacramentorum, valorum sacro-
rum, Reliquiarum, Scripturæ sacrae, diei sa-
cri, &c. Ad primam speciem pertinent vio-
lenta injectio manuum in Clericum (etiam
conjugatum, si deferat habitum & tonsuram
Clericalem, & alicujus Ecclesie servitio vel
ministerio ab Episcopo deputatus, eidem Ec-
clesie serviat, aut minister, prout habetur in
Tridentino sess. 23. cap. 6.) sicut & violenta
manuum injectio in Religiosos utriusque sexus,
etiam novitios. Item fornicatio habentis vo-
tum castitatis, violatio virginis Deo dicatae:
per votum enim castitatis corpus nostrum Deo
consecratur, & sanctificatur, ut ab omni li-
bidinis contagione purum servetur. Huc etiam
pertinet personarum Ecclesiasticarum pertu-
ratio ad tribunal seculare, & omnis alia vio-
latio immunitatis ipsarum, utpote violatio
sanctitatis illius status.

Ad secundam speciem pertinent omnia quae
sunt contra loci sacri sanctitatem, ut effra-
ctio & spoliatio Ecclesiarum, Monasteriorum,
Hospitalium, & quorumcumque ab Episcopo
consecratorum, vel autoritate ipsius deputa-
torum ad sacrificium Missæ, vel alia Ecclesie
Sacramenta, aut divina officia peragenda,
dummodò in eis de facto officia illa, vel di-
vina mysteria peragantur, etiamsi necdum
consecrata sint. Non autem privata Oratoria,
vel Bremitoria non consecrata, nec benedi-
cta; quæ immunitate non gaudent, etiamsi
Missæ in eis de licentia Episcopi fiat. Gaudent
autem Monasteria ex Constitut. Gregorii XIV.
& Hospitalia Episcopi autoritate fundata, cap.
ad hæc de relig. domib.

Ad discernendum verò, quando in tribus
illis speciebus committatur sacrilegium, vide
ad quid res, personæ vel loca sanctificata sint.
Siquid enim fiat contra id ad quod sanctificata
sunt, sacrilegium est. Verbi gratiâ bona Ec-
clesiæ sanctificata sunt quoad exemptionem à
secularibus exactionibus: committitur ergo
sacrilegium per exactiones super illis seculari
autoritate factas; non autem quando in agro
ad Ecclesiam spectante fornicatio committitur:
quia ad hoc inducta non est exemptio illius.
Ad sacrilegium tandem in loca sacra aliquo
modo pertinere detractiones, & quæcumque
mortalia in iis commissa, probatum habes to-
r. l. 1. o. c. 8. §. 3. quia si mercatus & negotia-
tiones in iis factæ sunt contra reverentiam iis

k

debitam; quanto magis detractiones, & alia peccata mortalia, praesertim externa?

Cæterum ad sacrilegium in loca sacra specialius pertinent 1.º effusio vel incendio loci sacri. 2.º effusio injuriosa sanguinis. 3.º voluntaria effusio humani feminis. 4.º sepultura excommunicati, vel infidelis (quibus polluitur locus sacer, egerque reconciliatione) 5.º extractio violenta personæ gaudens immunitate, quæ ad locum sacrum azyli causâ se contulit. 6.º furtum rei depositæ vel azylatæ in loco sacro. 7.º quæcumque profana, cultum divinum per se impediens, cap. *debet de immunit. Eccles.* Quia loci sanctitas specialiter est ad exemptionem à similibus.

442 Circa violentam extractionem personæ gaudens immunitate, observandum, omnem baptizatum, quantumcumque criminofum, eâ immunitate gaudere in locis sacris, exceptis 1.º publicis latronibus, viarumque grassatoribus, qui itinera frequentata, vel publica strata obfident, viatoresque ex insidiis aggrediuntur. 2.º agrorum depopulatoribus, qui vel homicidia, vel mutilationes membrorum, in ipsis Ecclesiis, earumque cæmeteriis committere non verentur. 3.º proditoriè occidentibus proximum suum. 4.º assassinis. 5.º hæreticis. 6.º læsæ Majestatis reis in personam ipsius Principis. Istos Gregorius XIV. excipit in sua Constitutione *cum aliis*, ita tamen ut brachium sæculare eos extrahere non possit sine expressa licentia Episcopi, vel Officialis ipsius, & non nisi cum interventu personæ Ecclesiasticæ, ab eo auctoritatem habentis, nec immediatè deducantur ad carcerem sæcularem, sed ad Ecclesiasticum, donec Episcopo probatum sit crimen. Illis ergo exceptis, quisquis hominem baptizatum, in loco sacro, tamquam in azylo consistentem, invitum violentè extrahit, aut per vim impedit, ne ipsi ad vitam necessaria ministrentur, sacrilegus est, & taliter extractum sub pœna excommunicationis, ante processum restituere debet, nec restitutus ad pœnam corporalem damnari potest, sed ad pecuniariam dumtaxat per Judicem Ecclesiasticum.

443 Denique ad sacrilegium in res sacras pertinet omnis irreverentia & abusus Sacramentorum, indigna eorum susceptio & administratio, abusus sententiarum S. Scripturæ ad factias, ad superstitiones, libellos diffamatorios, &c. violatio festorum, &c.

444 Et adverte circa primam speciem, per violentam manuum injectionem intelligi 1.º omnem violentam tentationem Clerici, etiam absque læsione, cap. *nuper* extr. de sentent. excommun. 2.º furiosam persecutionem, ad quam vitandam Clericus vel Religiosus se lædat. Navarrus cap. 27. n. 77. 3.º omnem injuriosum effectum realem; quo Clericus vel Religiosus affectus censetur gravi dedecore, cujusmodi sunt aquam vel pulverem in ipsum projicere, ephippium equi ipsius scindere, &c.; sola verò injuriosa verba, vel ensis evaginatio,

non secuto effectu, non veniunt nomine injectionis manuum. 4.º omnem Clerici vel Religiosi percussorem, quæ sit mortale peccatum, cujus reus incurrit ipso facto excommunicationem Summo Pontifici reservatam, cap. *si quis suadente diabolo* 17. q. 4. licet in certis casibus absolutio ipsius Episcopis & Prælati permittatur, ut infra.

Dixi, *quæ sit mortale peccatum*: si quis enim 445 citra mortale peccatum percussit, v. g. casu fortuito, vel vim vi repellendo, non incurrit excommunicationem; uti nec ille qui cum mortali quidem peccato Clericum calu occidit, putans occidere feram; sed idem mortaliter peccavit, quia ad vitandum Clericidium sufficientem diligentiam non adhibuit: quia non censetur suadente diabolo occidisse. Toletus n. 6. Nec ille qui in flagranti delicto occidit Clericum, vel Monachum, turpiter agentem cum uxore, matre, sorore, filia, cap. *si verò* extr. de sent. excomm. Nec mulier alapam incutiens Clerico tentanti ipsam ad stuprum, saltem si tentet facto, non verbo dumtaxat. Navarrus tamen cap. 27. n. 85. condemnat Monacham quæ alapam infixit Clerico dicenti sibi quòd pulchra esset. Excommunicationem etiam non incurrit Superior leviter percutiens Clericum, vel Monachum, inferiorum suum, correctionis gratiâ. Nec percutiens Clericum, sui Clericatus signa non gerentem, & idem ignoratum. De quo percutiens debet juramentum præstare; aliis pro excommunicato habetur, cap. *si verò* de sent. excomm.

Quia verò percussio alia est enormis, alia 446 mediocris, alia levis. Sciendum quòd enormis censetur talis, vel ratione eminentiæ personæ percussæ, ut si sit Episcopus vel Prælati; vel ratione maximæ gravitatis ipsius percussoris, qualis est occisio, mutilatio, vel notabilis effusio sanguinis è partibus, è quibus non facile diffluit. Hujus absolutio casus est Papalis, licet ab eo absolvi possit Episcopus eos qui ex dispositione juris eximuntur ab onere adeundi Summum Pontificem, quales sunt mulieres, senes, inopes, pueri ante annos pubertatis, in canonem incidentes, licet absolutioem petant post pubertatem *c.* de sent. excomm.

Mediocris percussio inter enormem levem 447 quæ media est, de qua certa dari nequit regula, sed Episcopi vel Prælati arbitrio relinquuntur. Ab ea absolvi possunt Episcopi 1.º Clericos collegialiter viventes, si alter alterum percussit, cap. *quoniam* de vit. & honest. Cler. 2.º servos, ex quorum absentia grave damnum domini innocentes paterentur, cap. *relatum* de sent. excomm. 3.º ostiatios Principum, & aliarum Potestatum, qui sub officii prætextu Clericum læserint, cap. *si verò* de sent. excomm. Prælati verò Regulares ab ea absolvi possunt subditos sibi Religiosos, in Claustro degentes, qui se invicem percussit, hæc lege, quòd si percussus sit alterius Monasterii,

ab utroque, id est à Prælato proprio, & Prælato percussi absolvendus sit, cap. cum illorum eod. si autem percussus sit Clericus secularis, percussus mediocriter absolvendus est à Papa, percussus leviter à solo Episcopo, non à Prælato proprio, cap. religioso eod. tit. in 6.

448 Percussio levis talis dicitur respectivè ad enormem. Absolutè enim semper esse debet gravis, mortaleque peccatum, ad incurrandam excommunicationem. De ea in extravaganti, quam refert Navarrus c. 27. n. 91. sic habetur: *Percussio levis est pugni, palma, manus, pedis, digiti, lapidis, aut baculi, que nullam maculam, neque sigillationem carnis relinquit, neque membrum abscindit, sine dentium effractione, sine avulsione multorum capillorum, sine effusione multo sanguinis.* Nolumus tamen dicere, quòd hujusmodi levis percussio, ut pugno, vel unguibus, fiat atrox ob multo sanguinis effusionem. Ad judicandum tamen qua levis sit percussio, mediocriter, & enormis, volumus diligenter perpendi, non solum factum, sed etiam qualitatem ejus, & modum percussendi, & ledendi, cum omnibus suis circumstantiis, loci, personæ, & alius. Persona, si est Magister, Fundex, Prælatus, Pater, Patronus, aut dignitas percussi injustè à subdito, vel alio se viliori: quia ex hoc interdum censentur graves injurie, qua per se sunt leves, aut mediocres. Et quia conditio negotii non patitur integram determinationem hujus rei, relinquimus tunc arbitrio, ut declares, qua sit levis, aut enormis injuria: admonentes ut potius in dubio declares esse percussorem gravem, & ab ea non posse absolvi, quam declarandum levem esse, præbeas occasionem ledendi statum Ecclesiasticum.

449 Porro levis absolvitur ab Episcopo, in quibuscumque casibus, cap. pervenit de sent. excom. Quoad Regulares, nostræ Constitutiones p. 4. c. 10. n. 3. dicunt posse quidem in foro fori absolvi à Provinciali; quoad forum verò interius; à Sede Apostolica petendam absolutionem. Sed hoc, salvo meliori intelligendum videtur, seclusis privilegiis, si ve stando in jure communi. Spectatis namque privilegiis Regularium Mendicantium, Prælatis eorum concessa est eadem absolvendi potestas, qua Episcopis convenit in suos. Sed hac de re plura alibi.

CAPUT LV.

Simonia natura explicatur.

450 *Simoniam* S. Thomas q. 100. a. 1. definit, quòd sit studiosa voluntas emendi aut vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Sed in ea definitione nomine emptionis & venditionis intelligitur omnis contractus non gratuitus, prout ibidem dicit ad 5. si ve omnis datio & receptio rei non gratuita temporalis pro spirituali, vel quasi spirituali. Unde quia plerique Noviores abusi sunt Angelicà illà definitione; ad præcludendos abusus ipsorum, simonia definiti potest, studiosa voluntas dandi vel recipiendi temporale pro spiri-
Tom. 11.

tuale non gratuito, sed quasi ex debito sive justitie, sive antidotali titulo, sive debitum istud deducatur in pactum, sive absque pacto sit principaliter intentum.

Neque enim audiendi sunt Valentia to. 3. 451 disp. 6. q. 17. & Tannerus to. 3. disp. 5. q. 8. dub. 3. n. 64. aientes non esse simoniam, nisi quando temporale pro spirituali datur vel accipitur ut pretium, id est tamquam æquale pro æquali, non dumtaxat ut motivum, licet principale. Nec idem Tannerus n. 76. cum aliis Junioribus dicens, non esse simoniam, pacto expresso se obligare ad temporale pro spirituali dandum ex gratitudine, non ex justitia. Istas namque, & alias ejusmodi sophisticas argutias excludit simplicitas verborum Christi: *Gratis accepistis, gratis date;* quam accurate & ad litteram in praxi necesse est sequi; nec in his, qua rethoras sophisticas non admittunt, uti sophisticè calliditate, nec aleam periculosam facere, inquit Gennadius Patriarcha Constantinopolitanus cum Synodo sua. Quia (uti post ipsum sapienter advertit Natalis Alexander Theol. Moral. to. 6. l. 2. c. 7. a. 1.) distinctiuncularum hujusmodi vanitas ex eo patet, quòd his admittis simoniæ labes vix aliud esset nisi idæa platonica, qua non reperitur in rebus, quandoquidem per eam facile excusare se possent vel ipsi Simoniacorum Patriarchæ, Balaam, Giezi, Simon Magus. Partum enim curabant, quo titulo, vel modo temporale munus acciperent, dummodo acciperent. Enimverò difficile ostendi potest Giezi alio quam gratuita compensationis titulo munus à Naaman accepisse, nec Elisæus ipsum increpavit quòd pecuniam ut pretium miraculosæ curationis accepisset; sed, accepisti (inquit) argentum, & accepisti vestes... sed & lepra Naaman adhærebit tibi. 4. Reg. 5. Simonemque Petrus increpavit, quòd donum Dei pecuniâ existimavit possideri: quod verum est, si ve pecunia ut pretio possideatur, si ve ut motivo, vel antidotali titulo possideatur.

452 Illa ergo Noviorum opinio divinæ Scripturæ repugnat simplicitati, sicut & generalitati sententiarum, quibus Concilia, Pontifices, Patres simoniam proscribunt. Ita enim generales sunt, ut nullâ earum illa excipiatur species, quâ pecunia datur ut motivum, vel ut antidotalis, non ut pretium. Imò vanas illas subtilitates satis excludunt. Primò, dum generaliter dicunt, fas non esse dignitates Ecclesiasticas per pecuniam obtinere, idque facientem deici jubet canon 30. Apostolorum. Secundò, dum rursus generaliter & indistinctè vetant, ne quodlibet præmium offeratur ad Ecclesiæ dignitatem consequendam: *Siquis pro percipienda dignitate quodlibet præmium detulisset fuerit obtulisset, ex eodem tempore anathematis se cognoverit opprobrio condemnatum:* verba sunt Concilii Toletani VIII. Tertio, dum statuunt, in conferendis Ecclesiæ munis terrena utilitatis rationem nullo modo irrepe-